

SUHF:s rekommendation för högskolepedagogisk utveckling

*Behandlad av Sveriges universitets- och högskoleförbunds förbunds församling den 16 mars 2023.
Fastställd av SUHF:s styrelse den 19 april 2023.*

Inledning

Sveriges universitets- och högskoleförbunds expertgrupp för högskolepedagogiska frågor har tagit fram en rekommendation vars främsta syfte är att stödja lärosätena i deras eget arbete med högskolepedagogisk utveckling.

Genom rekommendationen vill de lärosäten som är medlemmar i Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) även gemensamt markera sitt ägarskap över och ansvarstagande för högskolepedagogisk utveckling och forskning. Rekommendationen riktar sig dels till omvärlden, med syfte att synliggöra lärosätenas roll som nyckelaktörer inom högskolepedagogisk utveckling och forskning, dels internt inom högskolesektorn, genom att visa hur lärosätenas ansvarstagande för främjande och utveckling omsätts i ett antal gemensamma åtaganden.

Rekommendationen utgår från övertygelsen om att lärosätena med sin kunskap om utbildningens och forskningens förutsättningar, processer och resultat är de aktörer som är bäst skickade att identifiera behov och avgöra prioriteringar för det pedagogiska arbetet vid universitet och högskolor. Den ska utgöra en minsta gemensam nämnare som samtliga lärosäten står bakom och som preciserar ett antal grundläggande principer och åtaganden kopplade till främjandet av pedagogisk utveckling. Då syftet med rekommendationen är att stödja lärosätena i deras arbete med högskolepedagogisk utveckling är det viktigt att varje lärosäte kopplar rekommendationen till sina högskolepedagogiska visioner, strategier och utvecklingsplaner.

Bakgrund

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) genomförde på uppdrag av regeringen 2018–2019 en uppföljning av pedagogiskt utvecklingsarbete vid Sveriges universitet och högskolor. I uppdraget ingick att ge en översiktlig nationell bild och bidra med kunskap om lärosätenas arbete med pedagogisk utveckling. Som ett resultat av uppföljningen rekommenderade UKÄ framtagandet av en nationell strategi för högskolepedagogisk utveckling, som kan tydliggöra rollfördelningen i arbetet, öka systematiken i samverkan mellan olika aktörer och fungera som samlande kraft inom högskolesektorn som helhet. UKÄ framhöll att framtagandet av en strategi låg utanför myndighetens uppdrag men pekade på SUHF som en möjlig gemensam plattform för ett sådant initiativ.

Behovet av en nationell strategi samt ökade resurser har också påtalats av Sveriges förenade studentkårer (SFS) samt Sveriges universitetslärares förbund (SULF), vilka ställt krav på förbättrad undervisning samt utökade möjligheter till kompetensutveckling i högskolepedagogik för lärare. Regeringen uppdrog 2020 åt UHR att genomföra en satsning för ökad kvalitet och genomströmning i

distansutbildning, ett uppdrag som 2021 utökades till att främja ett gemensamt högskolepedagogiskt utvecklingsarbete mellan universitet och högskolor.

SUHF stöder tanken att högskolepedagogisk utveckling kan stärkas genom ökad och mer systematisk samverkan mellan aktörerna inom högskolesektorn, men konstaterar samtidigt att förutsättningar, behov och resurser skiljer sig betydligt mellan olika lärosäten och att prioriteringarna i utvecklingsarbetet behöver göras lokalt. Med detta som drivkraft, och med UKÄ:s rekommendation som förutsättning, fick därför expertgruppen för högskolepedagogik i uppdrag av styrelsen att arbeta fram ett förslag till rekommendation. Som utgångspunkt för fortsatt samverkan vill lärosätena genom rekommendationen tydliggöra sin särskilda roll som huvudmän för högre utbildning och forskning.

Inom sektorn finns ett flertal nationella eller lärosätsgemensamma nätverk (exempelvis svenskt nätverk för pedagogisk utveckling (Swednet), nätverket Include och IT i högre utbildning (ITHU) och samverkansplattformar (UHR:s pågående arbete mm) som bidrar till att främja högskolepedagogisk utveckling. Dessa bedriver en mycket värdefull verksamhet och är av stor betydelse för det pedagogiska utvecklingsarbetet. Samtidigt är de beroende av lärosätena för sin verksamhet. Avsikten med denna rekommendation är att tydliggöra lärosätenas roll i förhållande till dessa aktörer och därigenom stärka förutsättningarna för samverkan och utveckling av högskolepedagogiken i ett nationellt perspektiv.

Innebörden av högskolepedagogisk utveckling

Med högskolepedagogisk utveckling åsyftas i denna rekommendation utveckling av pedagogiska processer som påverkar studenters, inklusive doktoranders, samt lärares förutsättningar för lärande, både vad gäller undervisningens planering, genomförande, examination och uppföljning, och de förutsättningar som lärosätena skapar för lärarnas pedagogiska och akademiska kompetensutveckling samt för studenters och lärares lärmiljö. I rekommendationen ingår att det högskolepedagogiska utvecklingsarbetet bygger på både engagemang och kunskap och relaterar kontinuerligt till relevant forskning.

Rekommendationen utgår från kraven på pedagogisk skicklighet för anställning som lärare inom högskolan i Högskoleförordningen 4 kap. samt relaterar till målet om studentcentrerat lärande i European Standards and Guidelines (ESG 2015). Det ska också ses som en bas för SUHF:s tidigare fastställda rekommendation om mål för behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning samt ömsesidigt erkännande av sådan (SUHF REK 2016:1).

Eftersom förutsättningarna för det pedagogiska utvecklingsarbetet ser olika ut mellan lärosäten kommer genomförandet av rekommendationen att variera. Detta innebär också att lärosätena kommer att arbeta med rekommendationen på olika sätt.

Rekommendation för högskolepedagogisk utveckling

SUHF:s medlemslärosäten ställer sig bakom följande principer och åtaganden kopplade till främjandet av högskolepedagogisk utveckling:

1. Lärosätets högskolepedagogiska arbete vilar på vetenskaplig och/ eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och relaterar till relevant och aktuell högskolepedagogisk forskning.
2. Lärosätets högskolepedagogiska arbete stödjer arbetet med studentcentrerat undervisning.

3. Lärosätet arbetar för att tydliggöra ansvarstagandet för högskolepedagogisk utveckling inom lärosätet.
4. Lärosätet ansvarar för att kompetens och stöd inom högskolepedagogik görs tillgänglig för samtliga delar av verksamheten och säkerställer lärosätets behov av kompetensutveckling.
5. Lärosätet har en fysisk och digital infrastruktur som underlättar för lärosätet att erbjuda studie- och lärmiljöer som gynnar högskolepedagogiskt nytänkande och stimulerar till social interaktion.
6. Lärosätet har en incitamentstruktur som stimulerar medarbetare till högskolepedagogisk kompetensutveckling och utvecklingsarbete.
7. Lärosätet har omvärldsbevakning och stimulerar till högskolepedagogiskt kunskaps- och erfarenhetsutbyte med externa aktörer.
8. Lärosätet bedriver ett internt kvalitetsarbete som systematiskt följer upp högskolepedagogisk utveckling.